

Társított és összetett rendszerek

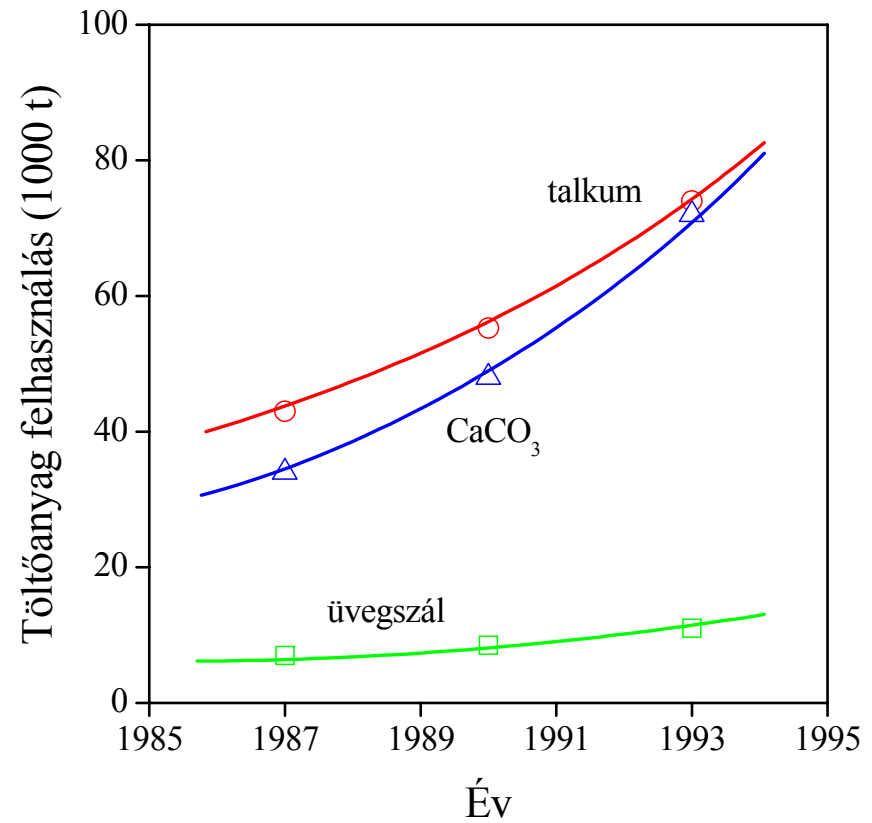
- Bevezetés
- Töltőanyagot tartalmazó polimerek
  - tulajdonságok
  - kölcsönhatások
  - szerkezet
- Polimer keverékek
  - elegyíthetőség
  - összeférhetőség
- Többkomponensű rendszerek
- Mikromechanikai deformációk
- Szálerősítésű rendszerek

Bevezetés

Társító komponensek

- Töltőanyagok
- Polimerek
- Szálak

Felhasználás növekedése

Bevezetés

Anyag	Modulus (GPa)	Szilárdság (MPa)	Ütésállóság (kJ/m ²)	Alkalmazás
PS	3.15	55.0	25^a	vonalzó
HIPS	2.65	38.0	450^a	monitor ház
PP	1.40	32.4	1.73 ^b	műanyag edény
PP/talkum	4.82	33.8	1.77 ^b	lökhárító, légbefúvó
Acél	20.7	69.0		
Epoxi/szénszál	13.8	137.9		repülés, űrhajó

Előny: különleges tulajdonságok

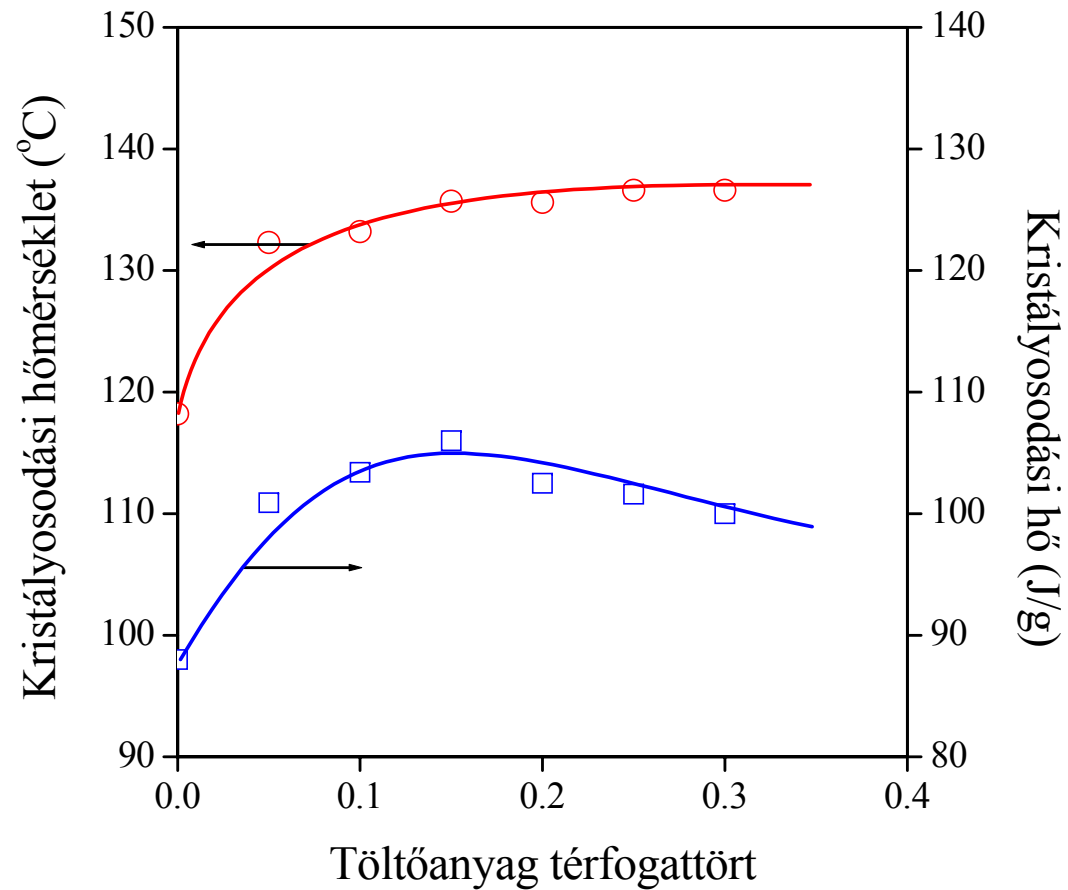
Bevezetés

- Fejlesztés
  - szintézis 6 - 8 év, drága beruházás
  - társítás 2 - 3 év, olcsóbb berendezés
- Társított rendszerek többkomponensű, többfázisú anyagok.
- Tulajdonságokat meghatározó tényezők
  - a komponensek jellemzői
  - az összetétel
  - a szerkezet
  - a határfelületi kölcsönhatások

Töltőanyagot tartalmazó polimerek

Gócképzés

A töltőanyag módosíthatja a mátrix szerkezetét.

Töltőanyagot tartalmazó polimerek

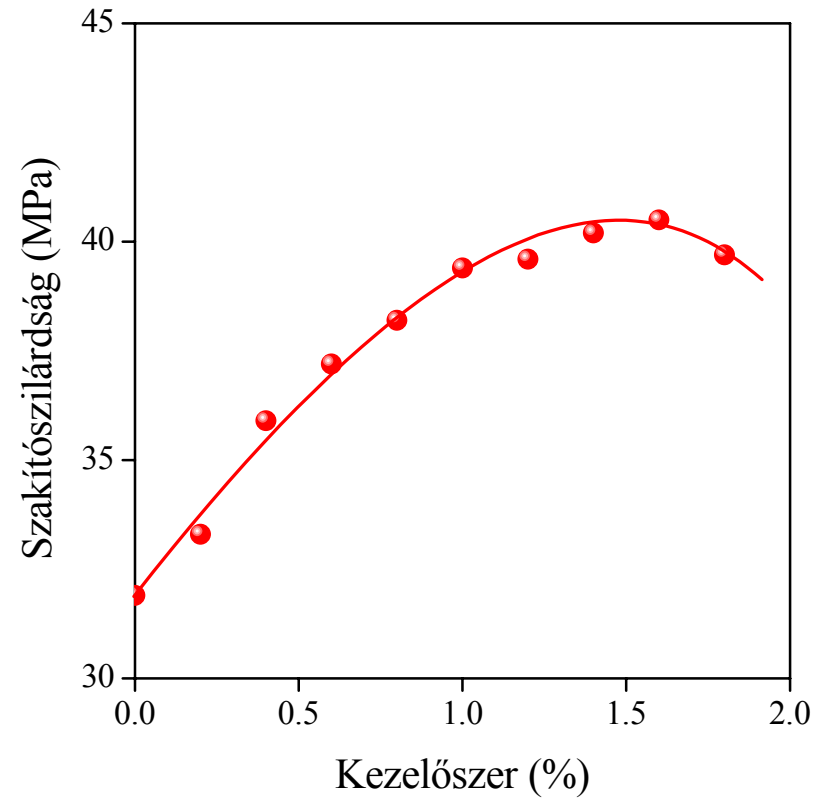
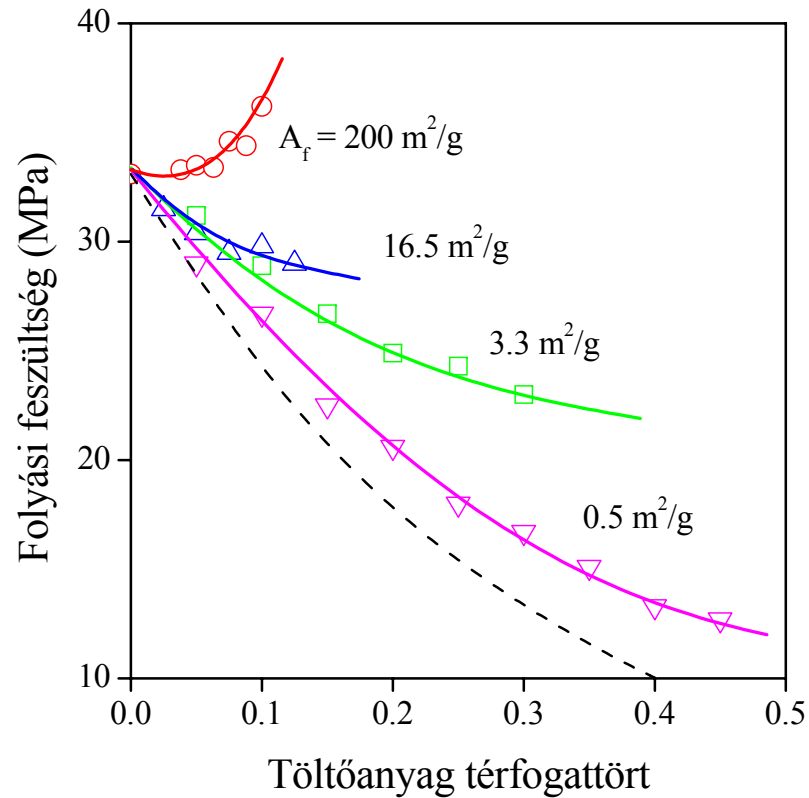
A töltőanyag jellemzői

- Típus
- Kémiai összetétel
- **Szemcseméret**
- **Fajlagos felület**
- **Alak**
- Felületi szabadenergia
- Egyéb jellemzők
- Különleges tulajdonságok

Töltőanyagot tartalmazó polimerek

Határfelületi kölcsönhatások

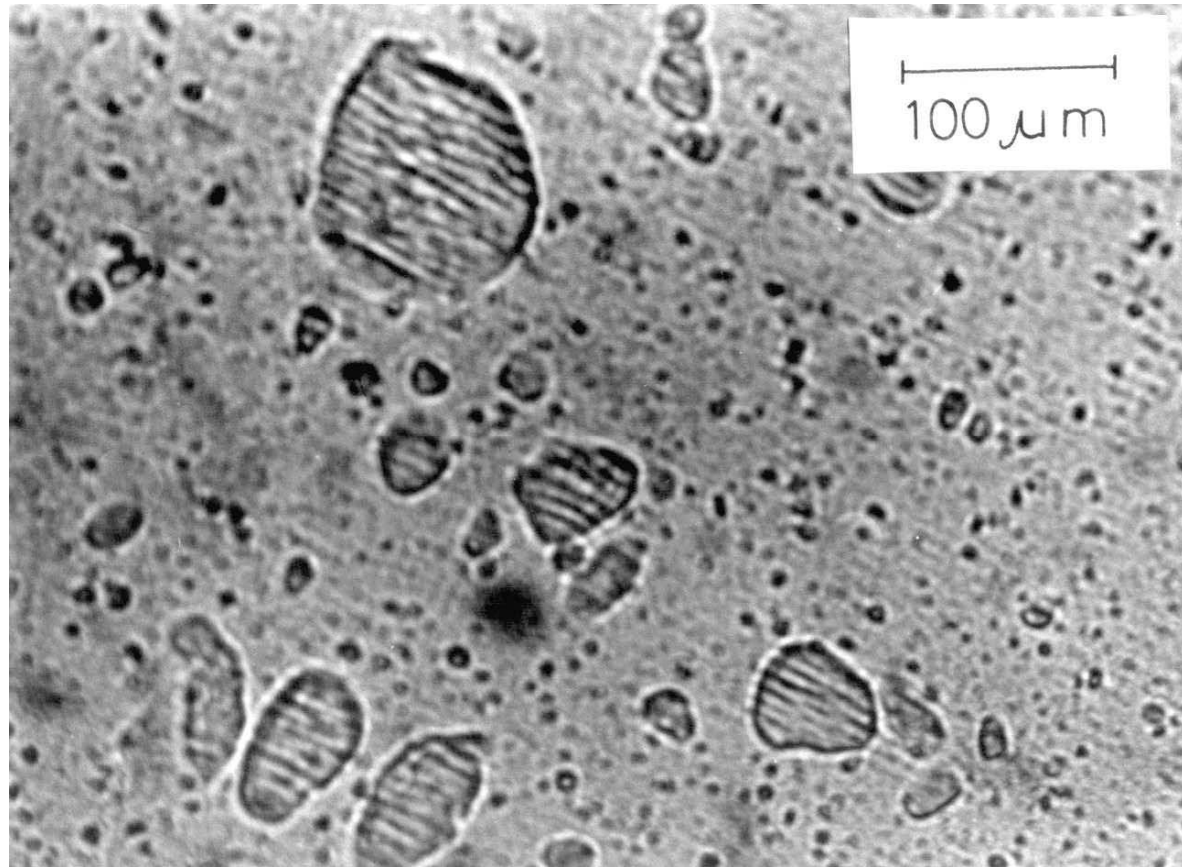

Felületkezeléssel a tulajdonságok módosíthatók.

Töltőanyagot tartalmazó polimerek

Szerkezet - aggregáció

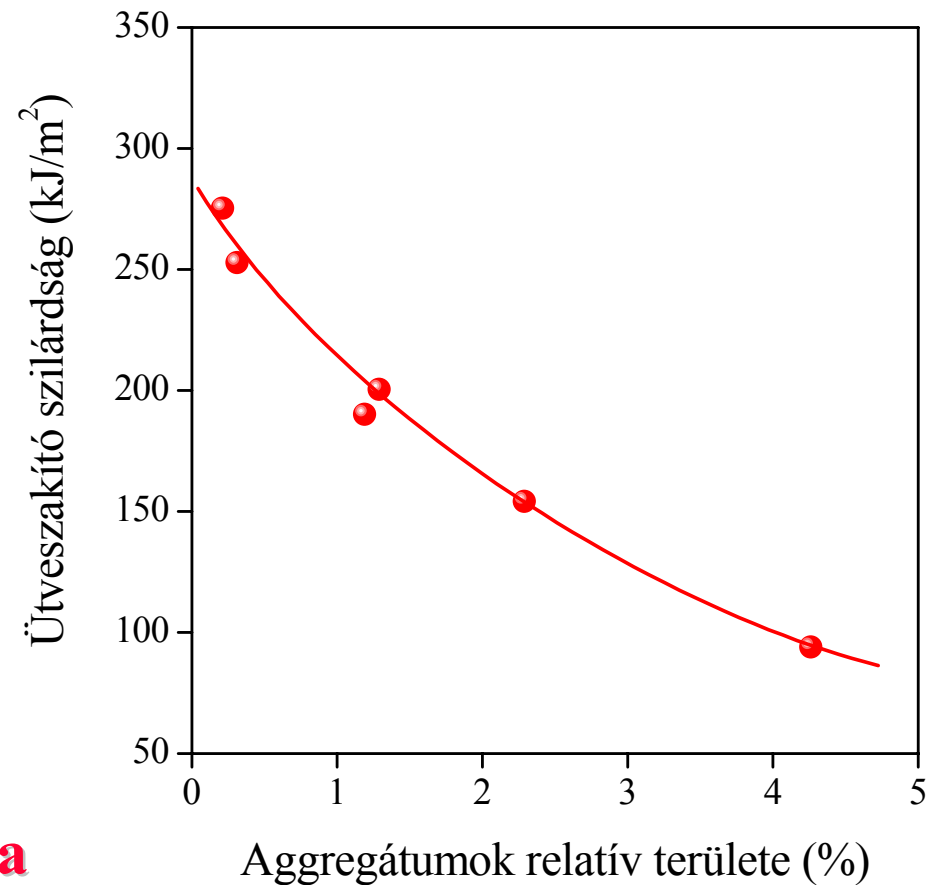
Töltőanyagot tartalmazó polimerek

Szerkezet - aggregáció

- Meghatározó tényezők
  - adhézió
  - nyírás

$$\frac{F_a}{F_h} = K_1 \frac{W_{mf}}{\eta \dot{\gamma} R}$$

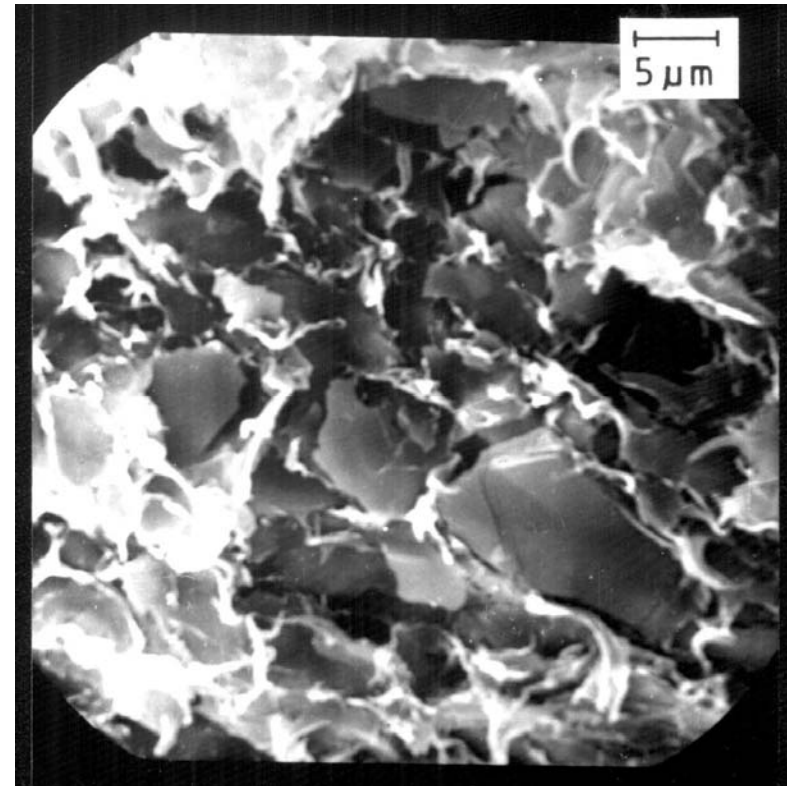
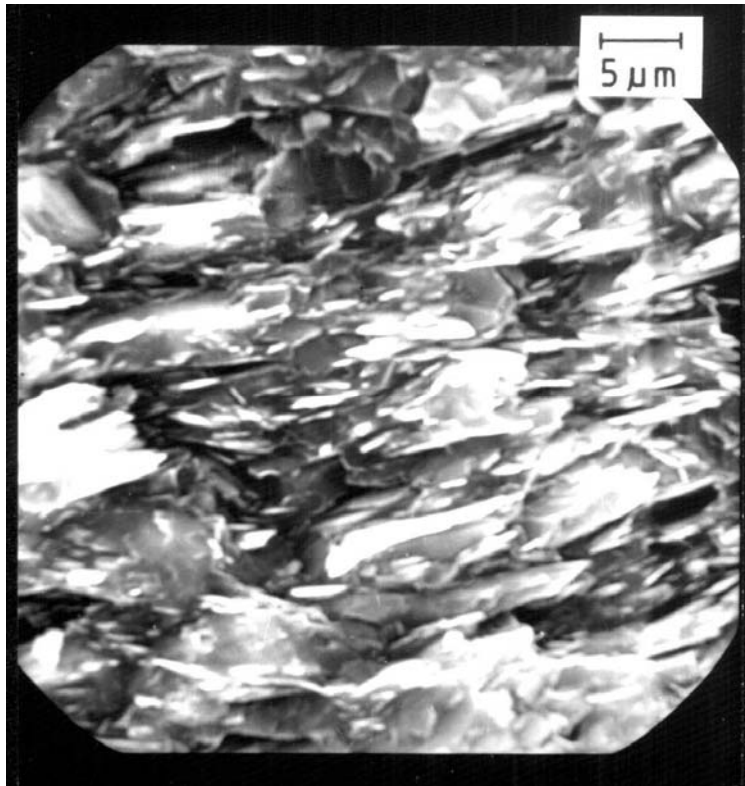
- **Káros a tulajdonságokra**

Töltőanyagot tartalmazó polimerek

Szerkezet - orientáció

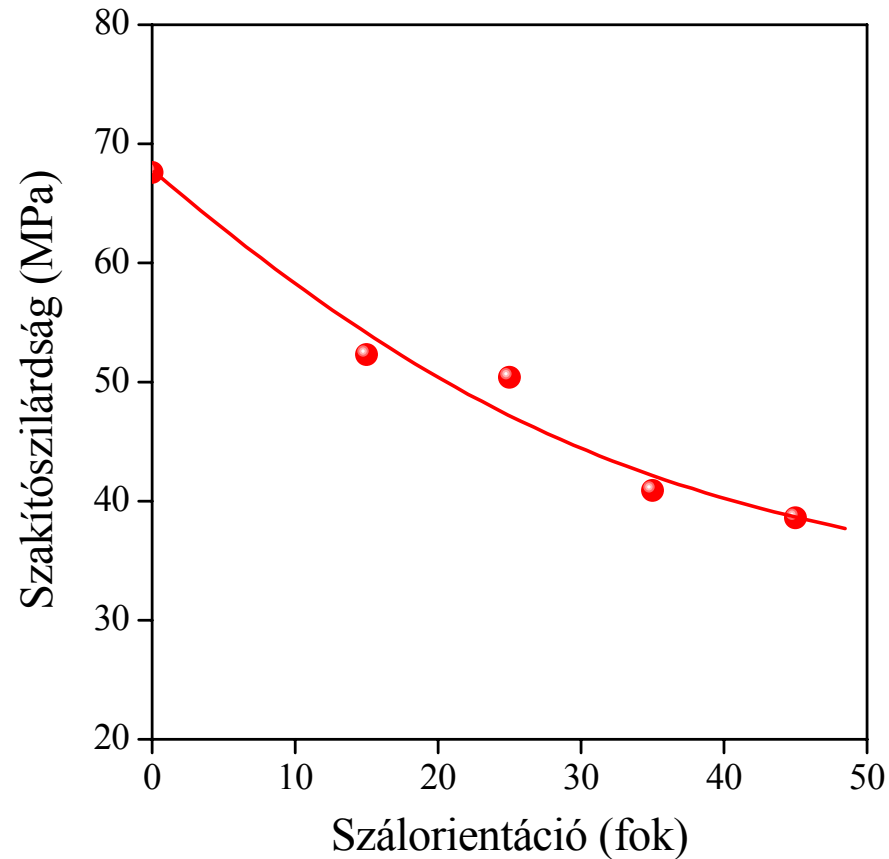

Lemezes és szálas anyagok orientálódnak a feldolgozás során

Töltőanyagot tartalmazó polimerek

Szerkezet - orientáció

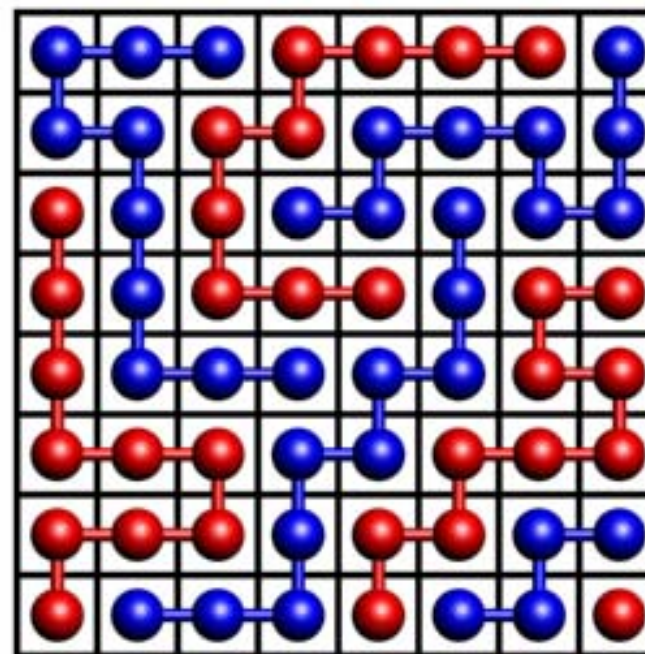
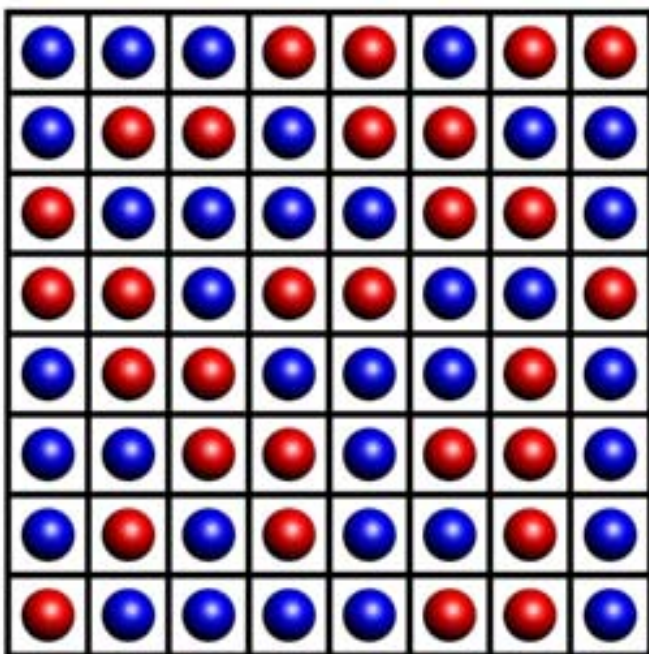

Az orientáció irányfüggő tulajdonságokat eredményez.

Polimer keverékek

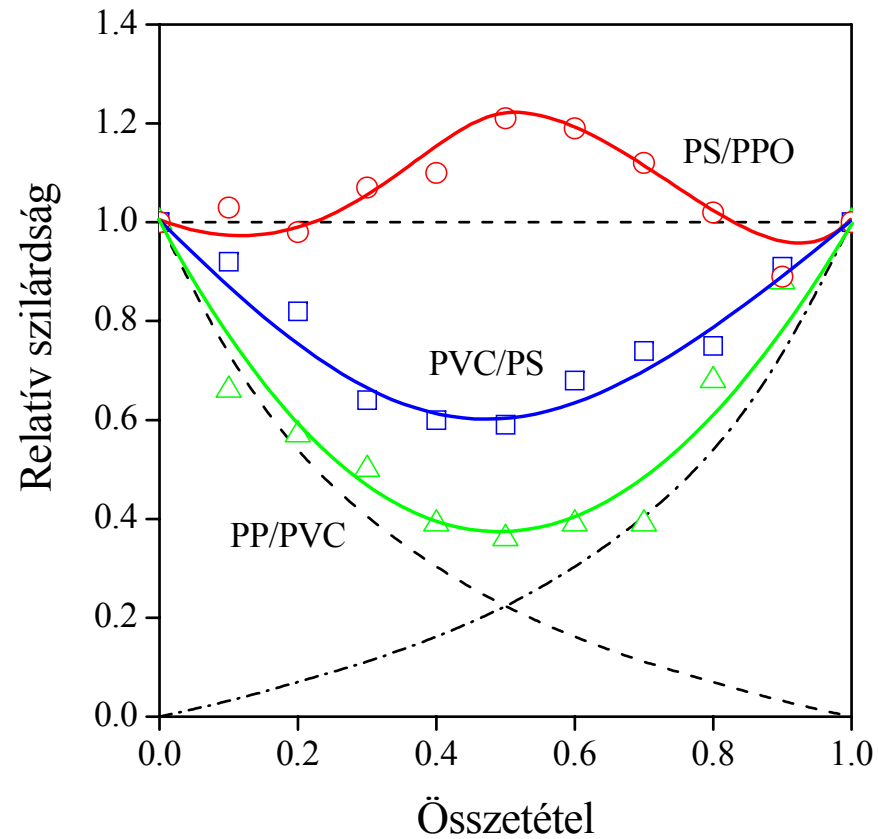
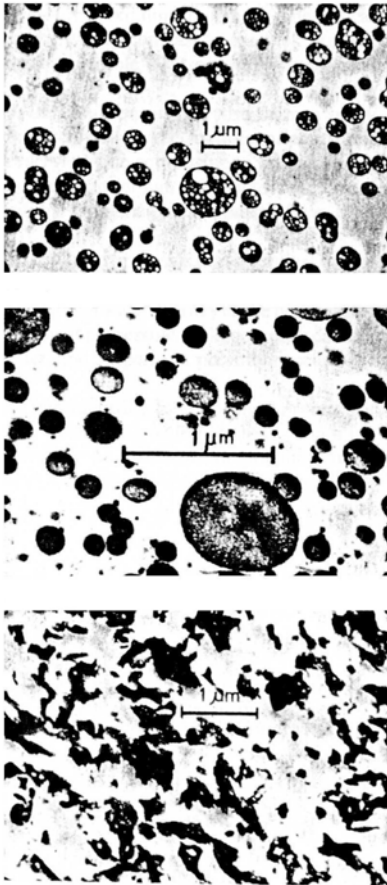
Elegyíthetőség

$$\Delta G = \Delta H - T \Delta S$$

Polimer keverékek

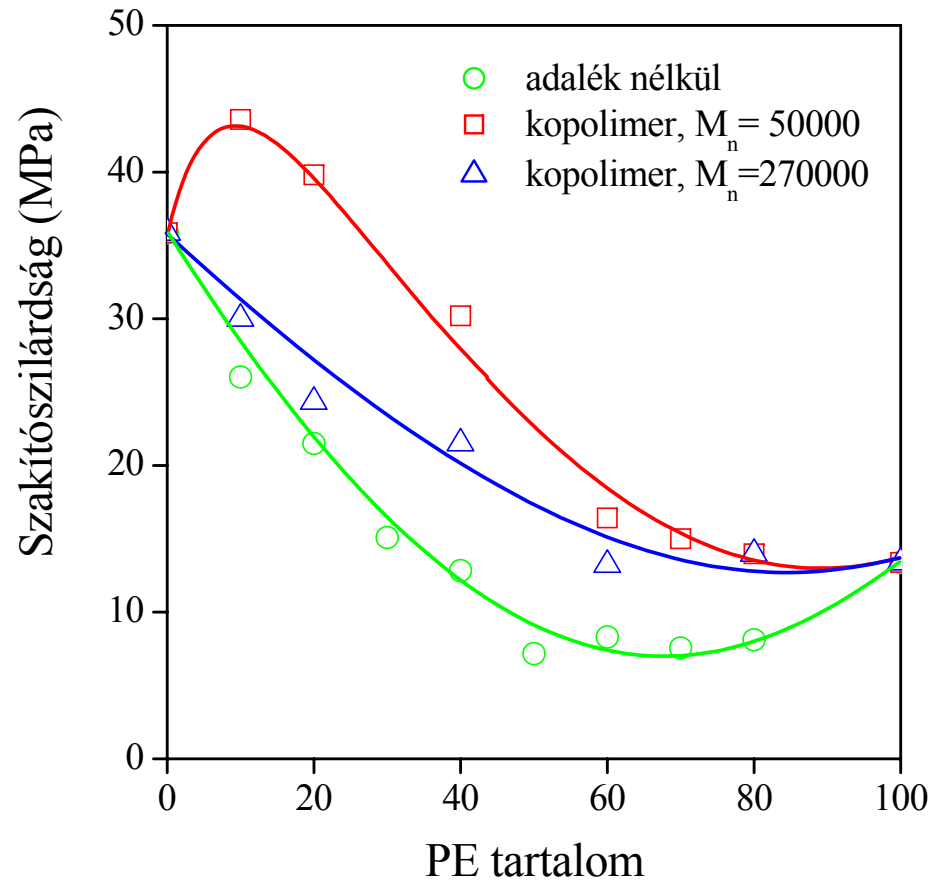
Összeférhetőség

Elfogadható tulajdonságokhoz jó kölcsönhatás kell.

Polimer keverékek

Összeférhetőség

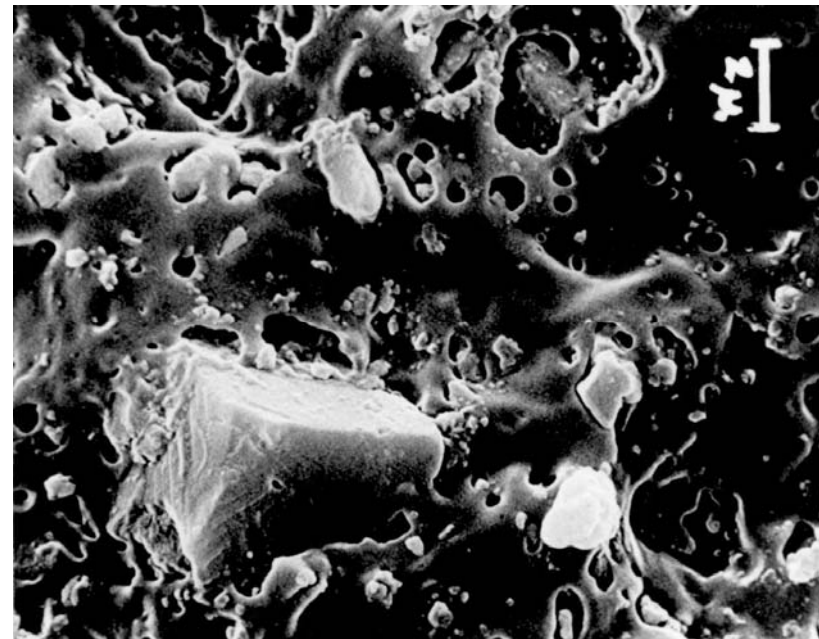
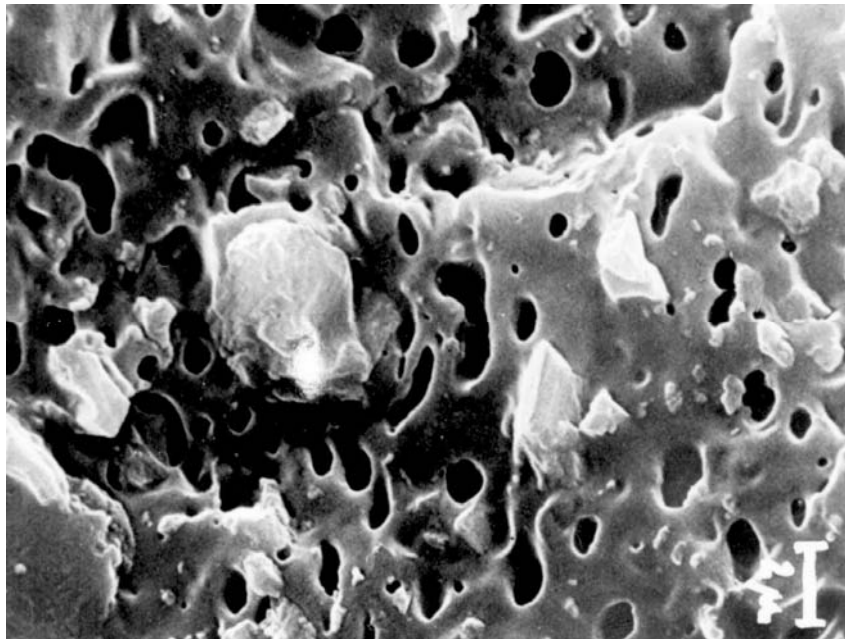
A kölcsönhatás adalékokkal javítható.

Többkomponensű rendszerek

PP/CaCO₃/elasztomer

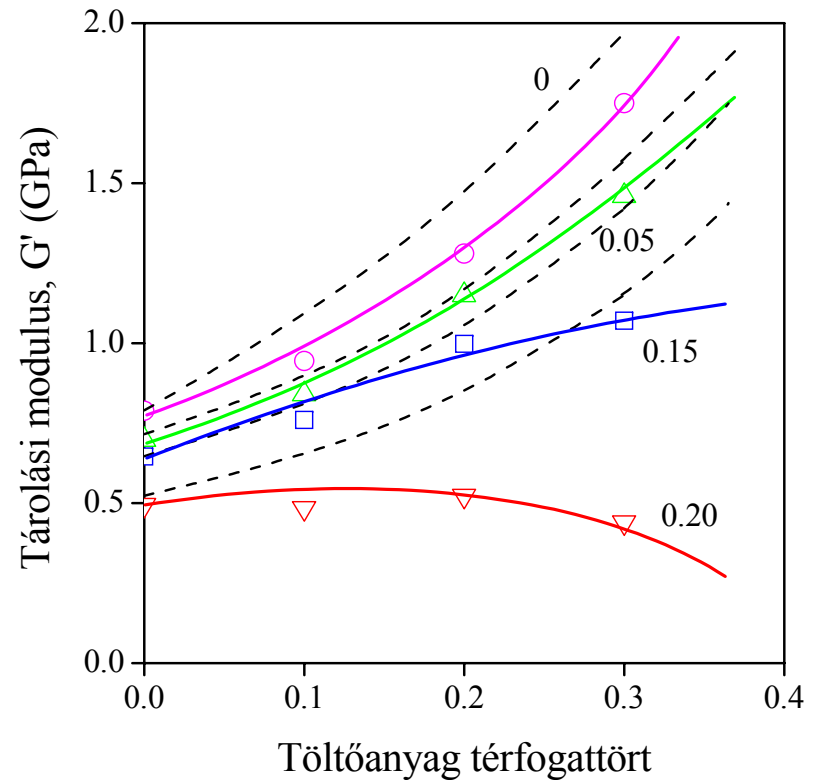
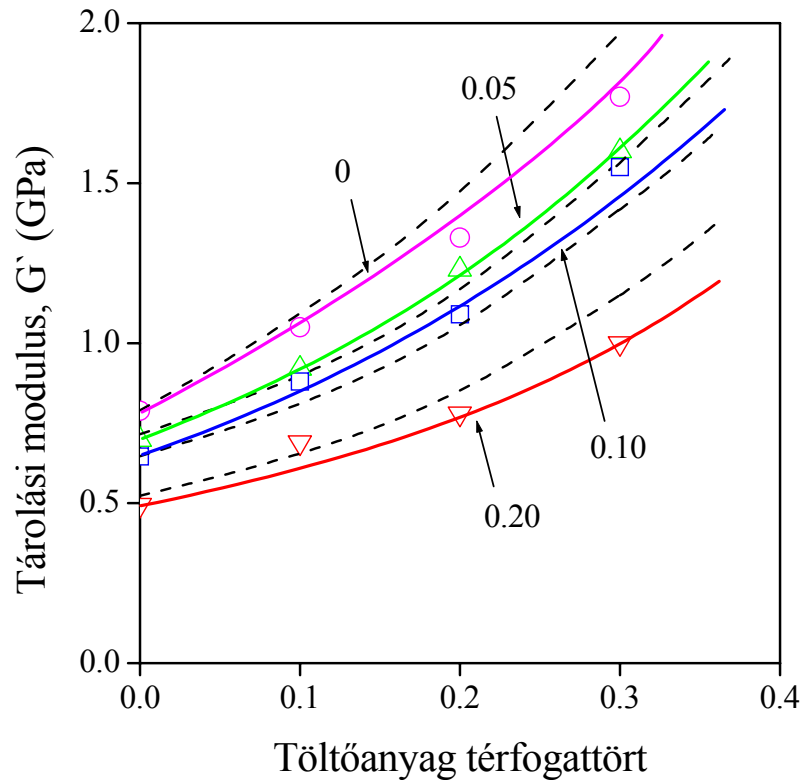

Azonos összetétel, különböző szerkezet.

Többkomponensű rendszerek

PP/CaCO₃/elasztomer

Különböző szerkezet, eltérő tulajdonságok.

Mikromechanikai deformációk

Tényezők, mechanizmusok

Tényezők

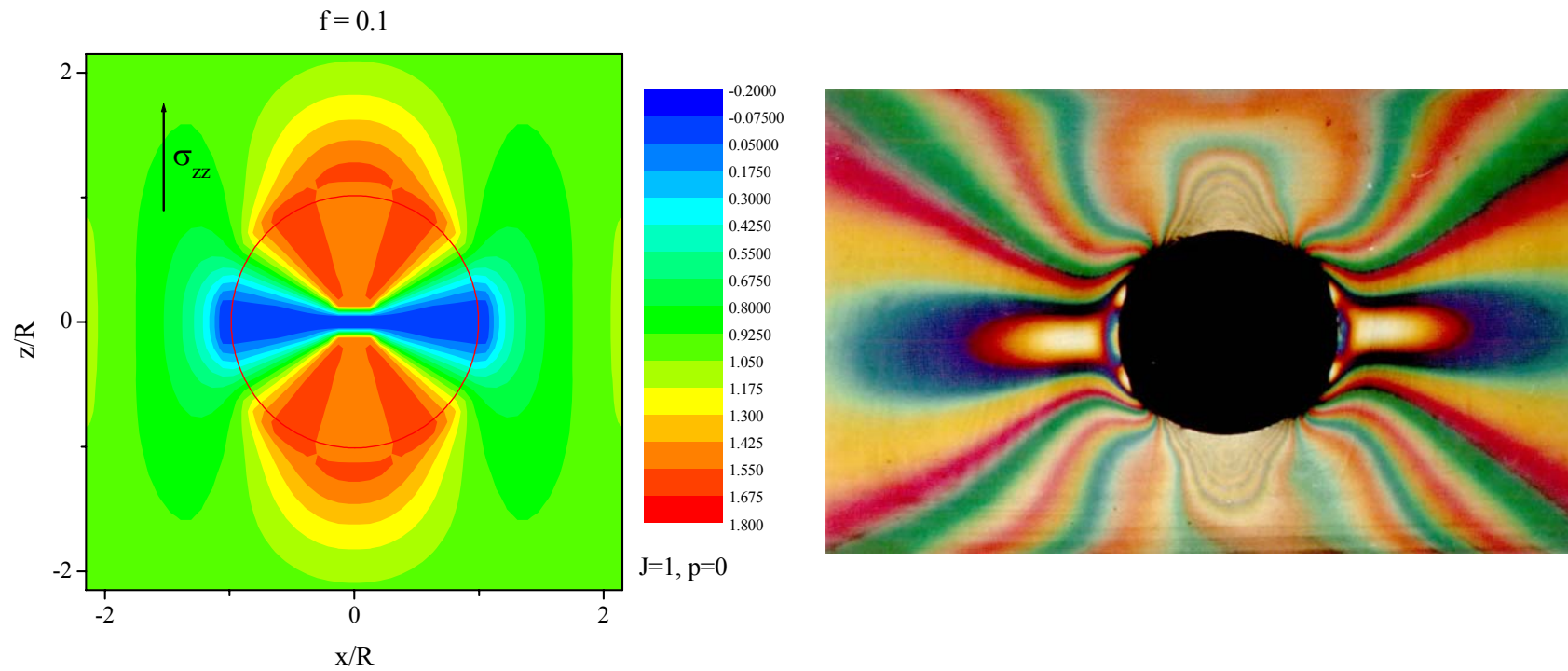
- Feszültségkoncentráció
- Termikus feszültségek
- Adhézió, a komponensek kölcsönhatása

Mechanizmusok

- Nyírási folyás
- Mikrorepedezés
- Határfelületek elválása
- Kavitáció

- Szálkihúzóadás
- Száltördelődés
- Szálbehajlás

Mikromechanikai deformációk

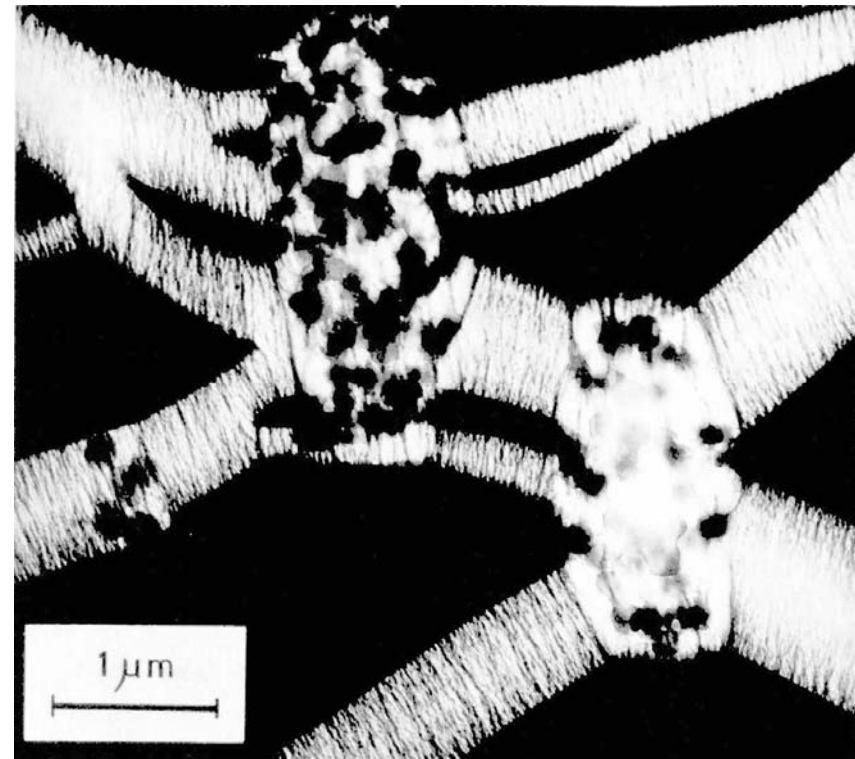
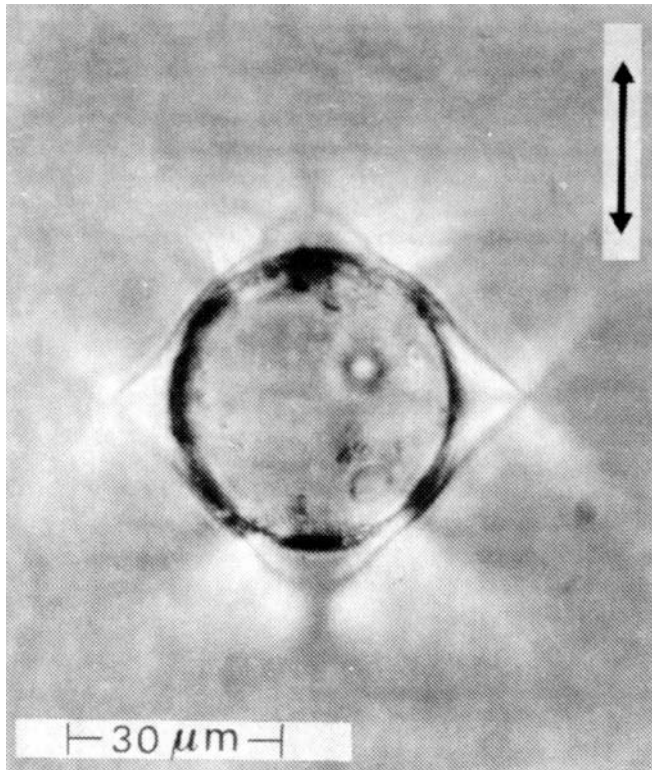
Feszültségkoncentráció

Jelentős lokális feszültségnövekedés.

Mikromechanikai deformációk

Nyírási folyás, mikrorepedezés

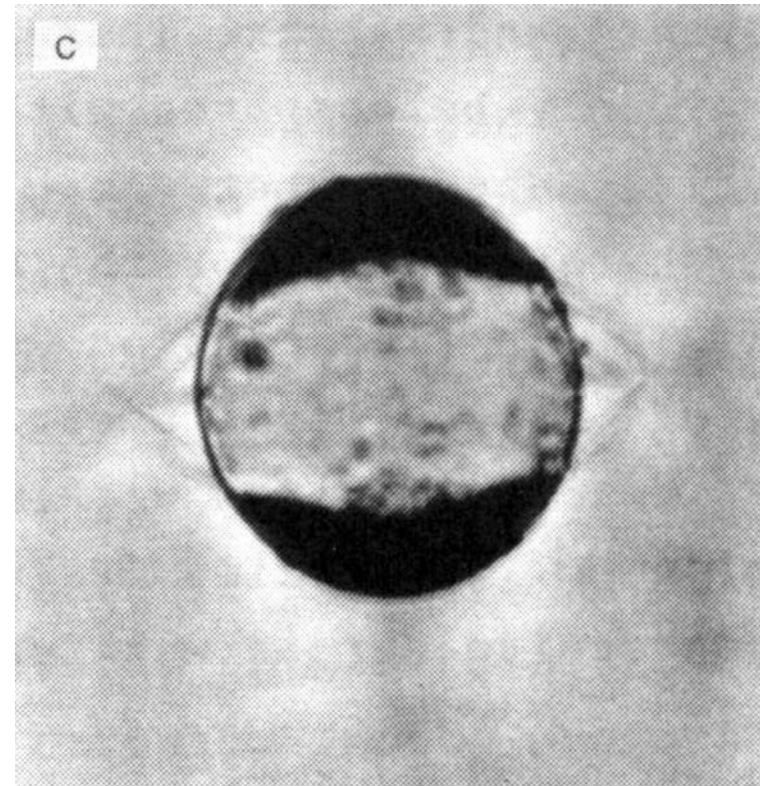
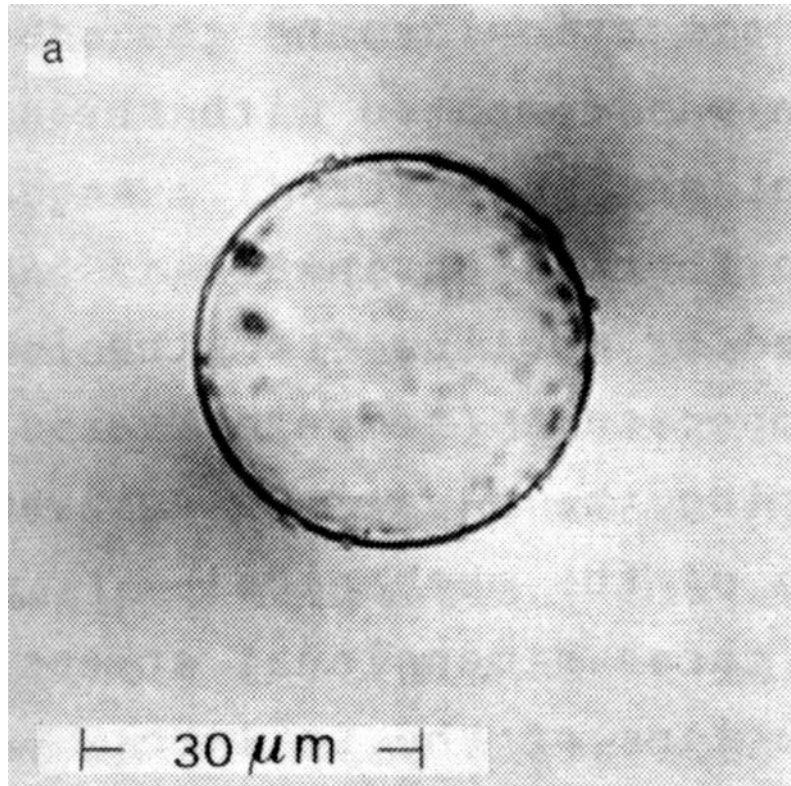
Jelentős energiaelnyelés.

Mikromechanikai deformációk

Határfelületek elválása

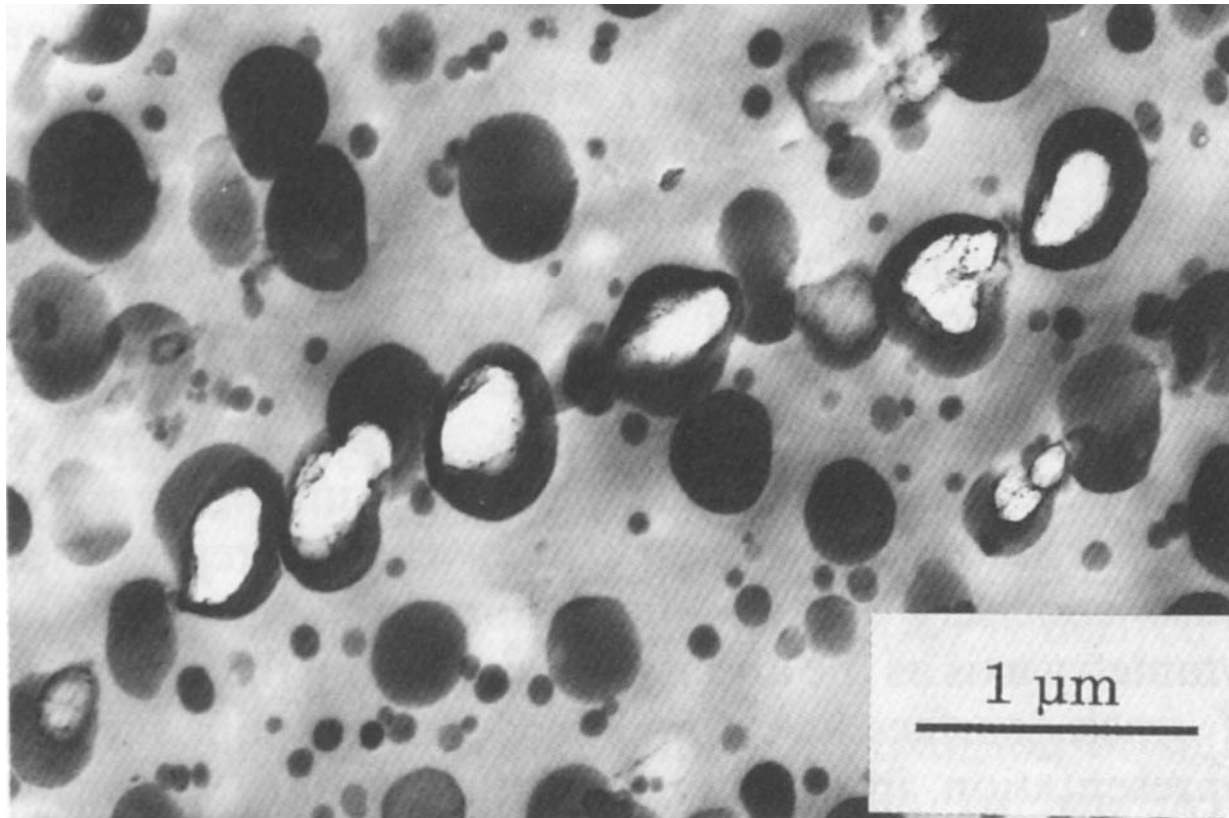

Töltőanyagot tartalmazó polimerekre jellemző.

Mikromechanikai deformációk

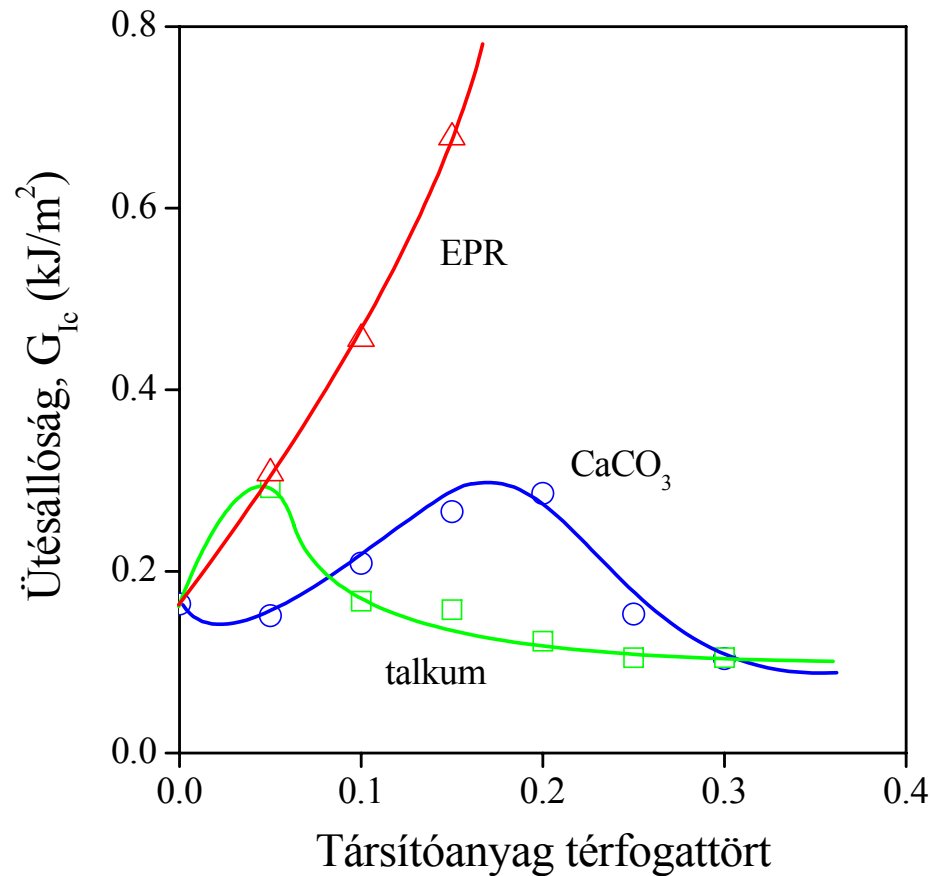
Kavitáció

Ütésálló polimerek deformációja.

Mikromechanikai deformációk

Kompozit tulajdonságok

A mikromechanikai deformációk meghatározzák a makroszkopikus jellemzőket.

Szálerősítésű kompozitok

Jellemzők

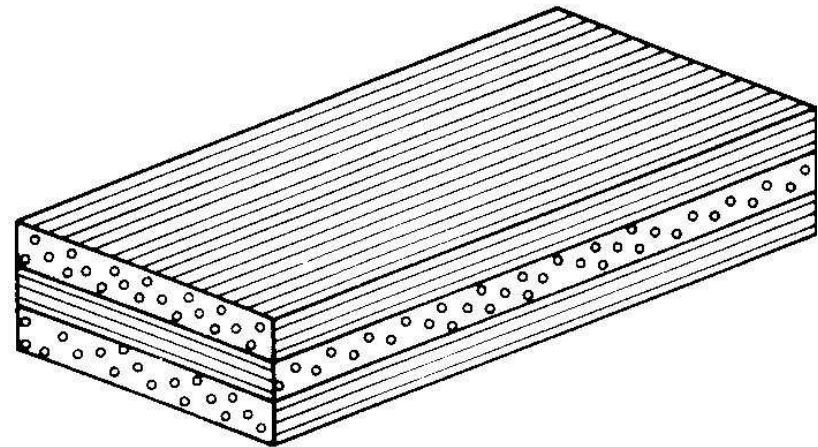

- **Elv: a szál viseli a terhelést, a mátrix közvetíti.**
- **Feltétel: a terheléssel párhuzamos szálorientáció, adhézió**
- Típusok
  - rövidszál, hőre lágyuló mátrix
  - rövidszál, térhálós mátrix
  - hosszúszál, térhálós mátrix
- Szálak: üveg, szén, szerves (aramid, PE)
- Jellemzők: jó tulajdonság, magas ár, manuális technológia.

Szálerősítésű kompozitok

Megvalósítás

- Rétegelt szerkezet
- Szimmetrikus felépítés
- Tipikus kompozit:
 $[(0_3/90_2/45/-45_3)r/c_3]s.$
- Szimmetria - vetemedés
- 24 vagy 42 réteg

Szálerősítésű kompozitok

Tipikus alkalmazások

Szálerősítésű kompozitok

Tipikus alkalmazások
